

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudkyní JUDr. Veronikou Křest'ánovou, Dr. ve věci žalobce: **a) Prof. M. K., Dr.A.**, nar. xxx, bytem v xxx, zast. Mgr. Radkem Hladinou, advokátem se sídlem v Praze 1, Revoluční 8, proti žalovaným: **1) Mg. A. D. Č.**, nar. xxx, bytem v xxx, zast. JUDr. Davidem Uhlířem, advokátem, se sídlem v Praze 1, Opletalova 5, **2) Česká televize**, IČ 00027383, se sídlem v Praze 4, Kavčí hory, **o ochranu osobnosti**

t a k t o:

- I. Žalovaný 1) je p o v i n e n poskytnout žalobci ústně pronesenou omluvu ve znění „Omlouvám se profesoru M. K. za vulgární označení na jeho adresu, která jsem pronesl v dokumentu České televize *Cena Jindřicha Chalupeckého*“, která bude mít formu videozáznamu určeného k odvysílání žalovanou 2), přičemž záznam musí být pořízen tak, aby jej ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku měla ve své moci žalovaná 2) za účelem odvysílání.
- II. Z a m í t á se žaloba v rozsahu, aby žalovaný 1) byl povinen pořídit na své náklady videozáznam své omluvy žalobci a předat jej žalované 2).
- III. Ve vztahu k rozsahu řízení, který se týká žalobního návrhu, aby žalovaná 2) převzala od žalovaného 1) videozáznam s omluvou žalovaného 1) a záznam odvysílala v úvodu pořadu „Svět umění“, který bude neblíží od převzetí záznamu od žalovaného 1), soud s c h v a l u j e tento s m í r uzavřený mezi žalobcem a žalovanou 2):

V případě, že soud v řízení nyní vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 66C 85/2011 uloží žalovanému 1) omluvit se žalobci ústně pronesenou omluvou ve formě videozáznamu určeného k odvysílání žalovanou 2), je žalovaná 2) povinna do 30 dnů ode dne, kdy takový záznam bude mít ve své moci, odvysílat zaznamenanou omluvu žalovaného 1) na programu ČT 2 ve vysílacím čase mezi 21:45 a 22:15.

- IV. Z a m í t á se žaloba s žalobním návrhem, aby žalovaný 1) zaplatil žalobci částku ve výši 150.000,- Kč.
- V. Z a m í t á se žaloba s žalobním návrhem, aby žalovaná 2) zaplatila žalobci částku ve výši 500.000,- Kč.
- VI. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

Žalobce podal dne 1. 8. 2011 u zdejšího soudu žalobu o ochranu osobnosti v souvislosti s tvrzeným zásahem do jeho osobnostních práv obsahem dokumentu „Cena Jindřicha Chalupeckého“ (dále jen „Dokument“), který žalovaná 2) odvysílala na programu ČT2 dne 8. 1. 2011 od 22:00 hodin a reprizovala dne 15. 1. 2011 od 9:40 hodin a zpřístupňovala jej i na svých webových stránkách. Dokument obsahoval výroky žalovaného 1) na adresu žalobce včetně vět „Protože je to čurák.“ a „Protože to je nafoukanej, kriploidní čurák.“ (dále také jen „Napadaná část“). Žalobce po obou žalovaných požadoval omluvu a finanční zadostiučinění, po žalované 2) i zdržovací povinnost a povinnost odvysílat omluvu žalovaného 1).

Podáním došlým soudu dne 18. 8. 2011 žalobce k výzvě soudu zpřesnil žalobní návrh ohledně omluvy žalovaného 1) a jejího odvysílání žalovanou 2), kdy tímto zpřesněním i drobně upravil text požadované omluvy, proto soud usnesením ze dne 28. 2. 2012 (právní moc téhož dne) rozhodl o připuštění změny týkající se omluvy žalovaného 1) a jejího odvysílání žalovanou 2).

Ve vztahu k **zdržovací povinnosti žalované 2) a ve vztahu k omluvě žalované 2)** vzal žalobce v průběhu řízení (před zahájením jednání ve věci samé) žalobu zpět z důvodu, že žalovaná 2) se žalobci dne 27. 10. 2011 veřejně ve vysílání ČT2 omluvila slovy „Česká televize se omlouvá profesoru M. K. za vulgární označení, která na jeho adresu pronesl D. Č. v dokumentu České televize Cena Jindřicha Chalupeckého“ a že žalobci sdělila, že nemá v úmyslu Dokument s Napadanou částí dále zpřístupňovat a že již tuto část z Dokumentu odstranila, soud tak ve vztahu k těmto nárokům řízení zastavil usnesením ze dne 30. 11. 2011, č.j. 66C 85/2011-119, které nabylo právní moci dne 23. 12. 2011.

Podle žaloby Napadaná část jako výrok žalovaného 1) na adresu žalobce, který odvysílala žalovaná 2) jako součást Dokumentu představuje ze strany obou žalovaných citelný zásah do osobnostních práv žalobce, který díky razanci a zvolenému výrazivu zasáhl do osobnostních práv žalobce v intenzivní míře. Žalobce zdůrazňoval, že jde o zásah vědomý a úmyslný, jenž dehonestuje žalobce jedněmi z nejvulgárnějších výrazů. S odvoláním na judikaturu Ústavního soudu České republiky a Nejvyššího soudu České republiky zdůraznil, že nejde o realizaci ústavně garantovaného práva na svobodu projevu, jde o projev vulgarismu, který vybočuje z pravidel slušnosti uznávaných v demokratické společnosti, takovýto projev se ocitá mimo meze ústavní ochrany svobody projevu, nejde o oprávněnou kritiku. Ve vztahu k žalovanému 2) pak žalobce zdůraznil i okolnost, že nešlo o přímý přenos, ale pořad připravovaný dopředu, kdy žalovaná 2) mohla odvysílání Napadané části v Dokumentu zabránit, dále pak zdůraznil, že jednání žalované 2) porušuje i veřejnoprávní předpisy a stavovské a etické normy pro výkon novinářské činnosti. Podle žalobce byl zásah do cti žalobce tak intenzivní, že vedle omluvy vznikl žalobci nárok i na zadostiučinění

v penězích, přičemž rozdílnou výši požadovaného zadostiučinění žalobce odůvodnil hlediskem rozdílné ekonomické síly žalovaných a s tím související rozdílnou výši hrající účinek i preventivní. Žalobce zdůrazňoval, že pokud žalovaný 1) reaguje na události roku 2000, pak je zde značný časový odstup, který bez dalšího neumožňuje nahlížet na Napadanou část jako na svépomocné obranné jednání, když zcela absentuje naléhavost, jde o nový, nevyprovokovaný výrok.

Po zahájení řízení podáním došlým soudu dne 19. 8. 2011 žalobce navrhl **nařízení předběžného opatření**, kterým by soud uložil žalované 2), aby se zdržela zpřístupňování Dokumentu na jejích webových stránkách. Soud návrhu na nařízení předběžného opatření v rozsahu Napadané části Dokumentu vyhověl usnesením ze dne 19. 8. 2011, č.j. 66C 85/2011-19, které nabylo právní moci dne 9. 9. 2011. V návaznosti na prohlášení žalované 2), že nemá v úmyslu Napadanou část v Dokumentu dále zpřístupňovat a že již tuto část z Dokumentu odstranila, soud předběžné opatření z důvodu, že **pominuly důvody**, pro které bylo nařízeno, zrušil usnesením ze dne 30. 11. 2011, č.j. 66C 85/2011-119, které nabylo právní moci dne 23. 12. 2011.

Žalovaný 1) navrhoval zamítnutí žaloby. Bránil se tím, že Napadaná část vůbec nebyla způsobilá zasáhnout do osobnostních práv žalobce, neboť předpokladem toho je objektivní způsobilost ovlivnit u ostatních členů společnosti vnímání cti a požívání důstojnosti a vážnosti postižené osoby ve společnosti. Napadaná část tuto vlastnost dle žalovaného postrádá, neboť jde o výrok v zásadě bezobsažný, nepřičítající žalobci jakékoli vlastnosti, neovlivňující vnímání a hodnocení žalobce třetími osobami. Žalovaný 1) na svou obranu pak dále uváděl, že to byl žalobce, který dříve než žalovaný 1) při vzájemném ohodnocování nastolil sníženou úroveň jazykových výrazů, když na adresu žalovaného a jeho tvorby v roce 2003 mediálně použil expresivní výrazy „zamindrákovaný chudák a potřebuje se pravidelně něčím zviditelnit“, žalovaný poukazoval i na veřejnou známou antipatie mezi žalobcem a žalovaným 1), jakož i na to, že žalovaný 1) je znám jako nekonformní umělec, výrazný a vyhraněný, stejně tak žalobce. Současně pak dával Napadanou část do kontextu s událostmi v roce 2000, na které v Dokumentu reagoval výroky vč. Napadané části, kdy v roce 2000 ve Veletržním paláci (součást Národní galerie tehdy řízené žalobcem) měla být instalována díla žalovaného 1) a mezi ním a žalobce došlo ke konfliktu, kdy byl žalovaný 1) vyveden ochrankou z budovy, což žalovaný 1) považoval za hrubý zásah do svých práv, čímž odůvodňoval i hrubost výraziva Napadané části jako adekvátní v reakci na situaci. Dále se žalobce bránil tím, že své výroky pro Dokument neautorizoval a nebyl domluven s tvůrci Dokumentu, že do Dokumentu Napadanou část zařadí. Zcela kategoricky pak odmítal, že by Napadaná část mohla zasáhnout do osobnostních práv žalobce intenzitou předpokládanou ust. § 13 odst. 2 o.s.ř. a že by tak žalobci vůbec mohl vzniknout nárok na zadostiučinění v penězích. Poté, co se při jednání dne 9. 1. 2012 soud pokusil o smíření stran (nejednáno ve věci samé), žalovaný 1) se žalobci písemně omluvil neverejnou omluvou ve vlastním znění: „Mé přirovnání prof. M. K. k mužskému pohlavnímu orgánu za použití vulgarismu bylo neadekvátní, za přirovnání k tomuto orgánu se omlouvám. D. Č.“, kterou žalobci k rukám zástupce doručoval prostřednictvím svého zástupce, žalovaný 1) na svou obranu navíc uváděl, že se již omluvil a že další, žalobcem konkrétně požadovaná omluva, již není na místě. Žalovaný 1) svou obranu stavěl i na to, že sám žalobce se ve veřejném prostoru chová neuctivě k druhým, míra úcty k žalobci je pak determinována jeho vlastním, často neuctivým, chování.

Žalovaná 2) sice také neuznala uplatněné nároky, ale její postoj byl konstruktivní v tom směru, že po podání žaloby se na základě mimosoudní dohody žalobci dne 27. 10. 2011 veřejně ve vysílání ČT2 omluvila slovy: „Česká televize se omlouvá profesor M. K. za vulgární označení, která na jeho adresu pronesl D. Č. v dokumentu České televize Cena Jindřicha Chalupického“, Napadanou část z Dokumentu odstranila a prohlásila, že v budoucnu nehodlá Dokument s Napadanou částí šířit, stran odvysílání omluvy žalovaného 1) ve svém vysílání uzavřela s žalobcem i smír, kdy se podmíněně zavázala k odvysílání. Mezi žalobcem a žalovanou 2) tak zůstal spor o zadostiučinění v penězích, kdy žalovaná 2) stejně jako žalovaný 1) kategoricky odmítala, že by v předmětném případě vůbec mohly být naplněny zákonné podmínky ust. § 13 odst. 2 os.ř. pro přiznání zadostiučinění v penězích. Žalovaná 2) ve svém vyjádření odůvodňovala zařazení i Napadané části do Dokumentu, kdy zdůrazňovala právě dokumentární povahu pořadu a celkové vyznění Dokumentu, který pojednává o Ceně Jindřicha Chalupického, jež je každoročně udělována nejlepšímu výtvarníkovi do 35 let, kdy žalovaný 1) byl jedním z laureátů této ceny, přičemž cena mu nebyla předána při slavnostním vyhlášení ve Veletržním paláci, ale později na chodníku Národní galerie. Též připomínala, že kritický postoj žalovaného 1) k žalobci je znám a je konstantní, expresivní výrazy představované Napadanou částí tento postoj dokumentují, žalovaná 2) nechtěla zasáhnout do osobnostních práv žalobce, jen respektovala autentičnost sdělení žalovaného 1). Žalovaná 2) zdůraznila, že žalobce se obrátil přímo na soud, aniž by se předtím obrátil na žalovanou 2) a pokusil se spor vyřešit mimosoudně. O tom, že se žalobce cítí na svých právech dotčen, se dozvěděla až v souvislosti s předběžným opatřením, které jí bylo doručeno dne 23. 8. 2011. Zdůraznila, že po odvysílání Dokumentu nezaznamenala ve vztahu k Napadané části vůbec žádnou mediální či jinou odezvu. Pokud jde o uplatněný nárok na zadostiučinění v penězích, obrana žalované 2) od počátku byla vystavěna na tom, že pokud vůbec došlo k neoprávněnému zásahu, tak rozhodně ne takovému, že by zde byly zákonné podmínky pro přiznání zadostiučinění v penězích. Napadanou část nelze hodnotit izolovaně od zbývajících obsahu Dokumentu a ostatních výroků žalovaného 1) tam obsažených. Poukazovala též na skutečnost, že žalovaný 1) je obecně známý pobuřujícími vystoupeními a výroky, jež společnost vnímá jako provokaci, v této souvislosti z tvorby žalovaného 1) pak připomněla Fontánu z penisů, jíž se žalovaný 1) vyjádřil na adresu české politické scény. K absenci zákonných podmínek pro přiznání zadostiučinění v penězích pak žalovaná 2) argumentovala i nízkou sledovaností, zdůraznila, že pokud k zásahu došlo, pak je omluva, kterou již poskytla, dostatečným zadostiučiněním s tím, že sledovanost omluvy byla vyšší než u Dokumentu.

Po částečném zastavení řízení usnesením ze dne 30. 11. 2011 bylo **řízení vedeno o** poskytnutí omluvy žalobci žalovaným 1) a její odvysílání žalovanou 2) a dále o poskytnutí zadostiučinění v penězích žalobci žalovaným 1) ve výši 150.000,- Kč a žalovanou 2) ve výši 500.000,- Kč. Ohledně odvysílání omluvy žalovaného 1) žalovanou 2) žalobce a žalovaná 2) k této části předmětu řízení uzavřeli dne 20. 12. 2011 smír, který pak nahradili smírem uzavřeným při jednání dne 28. 2. 2012.

Ve věci se konalo **jednání** dne 9. 1. 2012, při kterém se soud pouze pokusil o smírné vyřešení sporu, při tomto jednání pak žalovaný 1) projevil ochotu se žalobci omluvit písemnou neveřejnou omluvou ve vlastním znění: „Mé přirovnání prof. M. K. k mužskému pohlavnímu orgánu za použití vulgarismu bylo neadekvátní, za přirovnání k tomuto orgánu se omlouvám. D. Č.“ s tím, že tuto omluvu žalobci pak i skutečně záhy po jednání poskytl, a to písemně textem ze dne 9. 1. 2012 doručovaným žalobci prostřednictvím zástupce žalovaného 1) k rukám zástupce žalobce. Dne 28. 2. 2012 se pak konalo další jednání (první jednání ve věci samé), na jehož závěru soud rozhodl.

Mezi účastníky bylo **nesporné**, že žalovaná 2) odvěsila Dokument dne 8. 1. 2011 od 22:00 hodin a dne 15. 1. 2011 od 9:40 hodin a že byl umístěn i na webových stránkách žalované 2) a obsahoval Napadanou část.

Ve věci soud provedl tyto důkazy: záznam Dokumentu s Napadanou částí, záznam odvěsila omluvy žalované 2), výtisk stránky z webu žalované 2) o umístění Dokumentu na webu, anotace Dokumentu z webu žalované 2), etický kodex žalované 2) – čl. 18.2, etický kodex syndikátu novinářů, dopis žalované 2) zástupci žalobce ze dne 2. 9. 2011, e-mailová korespondence zástupce žalobce a žalované 2) z 23. 9. 2011 - 6. 10. 2011, údaj o sledovanosti Dokumentu, údaj o návštěvnosti webu s Dokumentem, článek K. ve skandálních plastikách krmí K. z novinky.cz ze dne 29. 3. 2003, článek Výtvarník Č. se omluvil za plastiku, podle vlády nedodržel zadání z idnes.cz ze dne 13. 1. 2009, článek D. Č. věnuje politikům fontánu z penisů z idnes.cz ze dne 14. 10. 2009, monitoring médií k podání žaloby žalobcem proti žalovaným s články/příspěvky ze dnů 15. a 16. 9. 2011, kdy kromě článku v deníku Právo jsou všechny z 15. 9. 2011 (K. žaluje výtvarníka Č. a televizi – Frekvence 1, K. žaluje Č. a ČT - Právo, K. žaluje Č.. V ČT o něm řekl, že je ču... – aktualne.cz, K. vs. Č. – za vulgarismy žaluje jeho i ČT – ČT24; Č. řekl o K., že je ču..., ten ho žaluje – lidovky.cz; K. žaluje ČT a umělce Č. za hrubou urážku v dokumentu na ČT2 – mediator.cz; K. žaluje kvůli hrubým urážkám výtvarníka Č. a Českou televizi – novinky.cz; Výtvarník Č. urazil K.. Ten se chce bránit soudně. I proti ČT – parlamentnilisty.cz; KRIPLOIDNÍ Č***R! Ulevil si na adresu K. výtvarník Č., teď čelí žalobě! – TN.cz; Je to ču..., řekl Č. v televizi o K.. Ten ho teď žaluje – tyden.cz; K. zažaloval kvůli vulgaritám umělce Č. i Českou televizi – idnes.cz; Umělce Č. a Českou televizi zažaloval M. K. kvůli vulgárním urážkám – mediafax.cz), článek Č. dostal Chalupeckého cenu na ulici – MF Dnes, 18. 11. 2000, článek D. Č. převzal Chalupeckého cenu kvůli hádce s K. na chodníku – Zemské noviny, 18. 11. 2000, článek Národní galerie zažila skandál – Lidové noviny, 18. 11. 2000, článek K.: Č. není nekonformní – Právo, 21. 11. 2000, článek K. krmí K. – Právo, 30. 6. 2003, souhlas žalovaného 1) s užitím natočeného materiálu pro Dokument, e-mailová korespondence žalované 2) s produkcí Dokumentu vč. dispozice natáčení, článek M. K. čelí sprostým e-mailům kvůli podané žalobě – idnes.cz, 16. 9. 2011, část facebookového profilu žalovaného 1), texty k výstavám Národní galerie (Pohled z okna: Svědectví o plynutí a proměnách času, Probíhající volný čas. Utopie na hranicích všednosti; Joža Uprka /(1861-1940): Evropan slováckého venkova), článek Klasik moderní utopie ze dne 9. 2. 2010, bakalářská diplomová práce M. K. – Akce, str. 1, 16, 26, 33, 45, údaj o sledovanosti omluvy žalované 2), článek Byl K. dobrým ředitelem xxx? Vybíráme jeho pět průšvihů a pět úspěchů - iHned.cz ze dne 30. 8. 2011, heslo o žalobci z wikipedie, heslo o žalovaném 1) z wikipedie, tvorba žalobce - obraz Xxx z roku 2006 v kopii a tři obrazy - podobizny Xxx v kopii, omluva žalovaného 1) žalobci a průvodní dopis zástupce žalovaného 1).

Důkazy heslo o žalobci a heslo o žalovaném 1) z wikipedie a článek Byl K. dobrým ředitelem xxx? Vybíráme jeho pět průšvihů a pět úspěchů z iHned.cz ze dne 30. 8. 2011 soud provedl podle ust. § 120 odst. 3 o.s.ř. nad rámec návrhů navržených účastníky, když ze spisu vyplývala tvrzení o kontroverzní povaze tvorby a veřejně vyjadřovaných názorech jak žalobce, tak žalovaného 1) a wikipedie jejich umělecké, životní a osobnostní milníky shrnuje. Článek z iHned pak také poukazoval na ve spise zmiňovanou okolnost ukončení předávání Cen Jindřicha Chalupeckého v Národní galerii za doby ředitelování galerie žalobcem.

Soud provedl všechny listinné důkazy a důkazy na nosičích zvuku a obrazu, naopak neprovedl žádný z navržených výsledků, a to svědeckých ani účastnických výsledků žalobce.

Žalobce prostřednictvím svého zástupce navrhl účastnický výslech žalobce při jednání dne 28. 2. 2012, kdy současně ale uvedl, že k témuž tvrzení navrhuje jako důkaz i výslech devatenácti svědků (Prof. T. V., Dr. B. P., Dr. J.H., Dr. T. P., M. Š., Prof. S. K., Prof. Z. B., ak. mal. L. R., J. B., Dr. V. B., MUDr. M. B., Dr. I. H., ak. mal. I. P., V. V., Ing. M. T., Bc. P.J., Dr. R. M., Dr. J. Ř., P. P.) navržených v podání, které soudu došlo dne 8. 11. 2011, čímž bylo jasné vyjádřeno, že zde nejsou splněny zákonné procesní podmínky pro důkaz účastnickým výslechem, když zákon stanoví, že účastnický výslech lze nařídít jen tehdy, když dokazovanou skutečnost nelze prokázat jinak (§ 131 odst. 1 o.s.ř.). Pokud pak jde o zmíněných devatenáct svědků, žalobce v podání, které soudu došlo dne 8. 11. 2011, uvedl jako tvrzení, k jehož prokázání jsou navrhováni, že ihned po odvysílání Dokumentu začaly žalobce na útok žalovaného 1) upozorňovat osobnosti české kulturní scény s dotazy, jakým způsobem hodlá postupovat. Soud má za to, že i pokud by jejich výpovědi bylo tvrzené prokázáno, což je i pravděpodobné, nemůže to mít vliv na rozhodnutí, neboť okolnost, že žalobci řádově desítky osob po odvysílání Dokumentu volaly a ptaly se na to, co s tím, že na jeho adresu byla pronesena Napadaná část, udělá, nemůže naplňovat znaky kvalitativně vyšší míry zásahu podle ust. § 13 odst. 2 o.s.ř., naopak toto tvrzení svědčí o určité solidaritě volajících a pobouření vulgarity Napadané části a nesouhlasu s počínáním žalovaných. Soud tak shledal provedení výslechů navržených svědků k předmětnému tvrzení za nadbytečné, důsledkem čehož by tak bylo i procesně neekonomické, když pro výslech svědků by bylo třeba jednání odročovat a mohlo by znamenat zvýšení nákladů. Pokud pak žalobce navrhl k průběhu událostí okolo (ne)předání Ceny Jindřicha Chalupického žalovanému 1) v roce 2000 při slavnostním vyhlášení v Národní galerii ještě i výslech Dr. B. P., soud tento důkaz shledal též nadbytečným, soud měl již z provedených důkazů za dostatečně a věrohodně prokázané (i obrazově v Dokumentu) to, že Cena Jindřicha Chalupického byla žalovanému 1) v roce 2000 předávána za nestandardních okolností, došlo k tomu nikoli při slavnostním vyhlášení, ale později, kdy cenu předával žalovanému bývalý prezident České republiky a zakladatel Nadace Jindřicha Chalupického Václav Havel na chodníku před Národní galerií (Veletržní palác) s průpovídkou „Když nejde Mohamed k hoře, musí jít hora k Mohamedovi“, tato skutečnost zjevně odlišovala akt předání od jiných ročníků Ceny, jakož i bylo dostatečně a věrohodně prokázáno, že poté již ceny v Národní galerii nebyly předávány a soutěžní díla vystavována. Více pro spor nebylo podle soudu podstatné, výslech žalobcem navržené svědkyně nemohl tyto závěry změnit. Pro nadbytečnost soud zamítl i návrh žalované 2) na výslech svědkyně L. L., autorky (režisérky) Dokumentu, když časové souvislosti pořízení záznamu Napadané části byly v řízení již dostatečně prokázány listinnými důkazy, které žádný z účastníků nezpochybňoval.

Na základě provedeného dokazování, kdy soud hodnotil provedené důkazy každý zvlášť a všechny ve vzájemné souvislosti, a na základě skutečností mezi účastníky nesporných zjistil soud níže popsany **skutkový stav**. Pokud v textu nejsou zmíněny veškeré provedené důkazy, pak je to z důvodu, že je soud pro skutkový stav nepovažoval za podstatné, popř. proto, že určitou okolnost prokazují i jiné důkazy v textu zmiňované.

Žalovaná 2) odvysílala na program ČT2 Dokument dne 8. 1. 2011 od 22:00 hodin a dne 15. 1. 2011 od 9:40 hodin, Dokument umístila i na webových stránkách žalované 2). Odvysílaný a na webu zpřístupněný Dokument obsahoval Napadanou část (*mezi účastníky nesporné*). Žalovaná 2) byla jedním z výrobců Dokumentu – koproducentem [*Dokument*]. Napadaná část jako součást výroků žalovaného 1) pro Dokument byla v 38. minutě Dokumentu, kdy Dokument měl celkem 57 minut, žalovaný 1) se na tomto místě k dotazu autorky vyjadřoval k okolnostem, za jakých mu byla předávána Cena Jindřicha Chalupického v roce 2000, že tedy nikoli na slavnostním vyhlášení, ale na chodníku, kde cenu žalovanému

1) předával bývalý prezident Václav Havel, okolnosti (ne)předávání Dokument obsahoval i obrazově – vložením záběrů přímo z předávání na chodníku [*Dokument, článek Č. dostal Chalupického cenu na ulici, článek D. Č. převzal Chalupického cenu kvůli hádce s K. na chodníku, článek Národní galerie zažila skandál.*]. Další výroky žalovaného 1) jsou v Dokumentu obsaženy ještě i později, a to na dvou dalších místech (48. - 49. minuta, 54. minuta), nijak se již netýkají žalobce [*Dokument*].

Dokument je o Jindřichu Chalupickém, kritikovi a teoretikovi výtvarného umění a o ceně, která nese jeho jméno a kterou udílí stejnojmenná nadace mladým výtvarným umělcům ve věku do 35 let, v Dokumentu vystupují laureáti ceny, včetně žalovaného 1) [*Dokument, informace o umístění Dokumentu na webu žalované 2), anotace Dokumentu z webu žalované 2)*]. Žalobce v Dokumentu nevystupuje [*Dokument*], přestože její s Jindřichem Chalupickým pojily blízké umělecké a osobní přátelské vztahy [*článek Klasik moderní utopie, bakalářská diplomová práce M. K. – Akce*], neboť právě Jindřich Chalupický ovlivnil umělecké směřování žalobce, když upozornil na žalobcovy aktivity členy hnutí Fluxus, xxx xxx. Autorka (režisérka) Dokumentu L. L. představuje Dokumentem svébytnou osobnost největšího českého výtvarného teoretika 20. století, Jindřicha Chalupického, a historii stejnojmenné nadace, vzniklé v roce 1990, kdy Jindřich Chalupický zemřel, jejímiž spoluzakladateli byli mimo jiné Václav Havel a Theodor Pištěk, jakož i historii oceňování. Dokument vznikl v roce 2010 u příležitosti dvaceti let od založení ceny, bylo osloveno všech dvacet laureátů – včetně žalovaného 1). Dokument obsahuje rozhovory, vzpomínky, ukázky děl laureátů i finalistů, kontroverzních děl, která reagovala na Chalupického, prezentaci konfrontačních názorů na současnou vizuální tvorbu a archivní materiály, poukazuje na fenomén současného umění; Dokument je zpracován dokumentárně, včetně nutných neduhů z toho plynoucích (přímé snímání zvuku, ruch okolí) jako je občasná špatná slyšitelnost výroků, patrna je snaha o autentičnost, jde o pořad určený rozhodně nikoli širokému diváckému spektru, jde o typický pořad programu ČT2, pro minoritního zájmově vyhraněného a v oboru orientovaného diváka se zájmem o věc [*Dokument, anotace Dokumentu z webu žalované 2)*]. Dokument začíná nekonvenčně záznamem močení umělců M. M. a O. B. na hrob Jindřicha Chalupického na Olšanských hřbitovech jako gestem jejich konfrontace s Jindřichem Chalupickým, který komentuje laureát Ceny Jindřicha Chalupického z roku 2003 M. P. [*Dokument*]. Tempo Dokumentu je spíše pomalé, skladba je mozaikovitá, příspěvky na sebe nenavazují, jde o jednotlivá vyjádření [*Dokument*].

Napadaná část obsahuje opakovaně nadávku - slovo „čurák“, umocněnou při zopakování výrazem „nafoukanej“ a dalším vulgárním výrazem „kriploidní“ [*Dokument*], tedy výrazy, které jsou, jak *všeobecně známo*, vnímané jako vulgární [tak i Hugo, Jan a kol. Slovník nespisovné češtiny, Maxdorf, 3. vydání, 2009, str. 99, 213], slovo „čurák“ ve vlastním významu označuje vulgárně mužské přirození, v přeneseném významu jde o nadávku vyjadřující všeobecnou nesympatii, v Napadané části je míra vyjádřené nesympatie ještě umocněna dalšími slovy „nafoukanej“ a „kriploidní“, jež v pravém smyslu znamená „invalidní“, zde ale použito jako další nadávka k umocnění zjevnosti všeobecné antipatie. Napadaná část vyznívá jako zkratkou, koncentrovaně, jednoznačně a nekompromisně (a současně velmi neslušně) vyjádřený všeobecný kritický pohled žalovaného 1) na žalobce. Žalovaný 1) tak nečiní svévolně a separovaně, ale k dotazu autorky Dokumentu na situaci předávání Ceny Jindřicha Chalupického v roce 2000, jež byla v rámci uvedených dvaceti udílení cen výjimečná tím, že cena laureátu nebyla předána při slavnostním vyhlášení, ale na chodníku, čemuž předcházela konfrontace žalobce a žalovaného 1), kdy žalovaný 1) příčinu tohoto předání na chodníku přičítá právě žalobci [*Dokument, heslo z wikipedie o žalobci, článek Byl K. dobrým ředitelem xxx? Vybíráme jeho pět průšvihů a pět úspěchů.*]. Když má žalovaný 1)

vysvětlit chování žalobce [tj. proč byl žalovaný 1) vyveden na pokyn žalobce, xxx xxx, ochrankou z Veletržního paláce při instalaci svých děl], „vysvětluje“ to zkratkovitě Napadanou částí, jako by se nechtěl znovu opakovat, co vysvětloval už dříve, volí hrubě vulgární slova jako vyjádření absolutního odsudku osoby žalobce s tím, že po Napadané části dodává „to přece víme všichni“, a poukazuje tak na obecně kritický pohled na žalobce, jako by říkal „co vám budu více vysvětlovat, vždyť všichni víme, co je žalobce zač“, přičemž tak nečiní takto opisně, ale neslušně, vulgární zkratkou v podobě Napadané části [Dokument].

Napadaná část není jedinou pasáží, kde se objevují vulgarismy, v Dokumentu je použito – jinými aktéry - slovo „sračky“ (20:45), „na to serem“ (22:18), „průser“ (34:00) [Dokument]. Napadaná část není v Dokumentu nijak zdůrazněna, nebyla součástí žádné upoutávky, není podána bulvárním způsobem [Dokument].

Žalovaný 1) svá vyjádření pro Dokument (vč. Napadané části) učinil (nechal natočit) dne 28. 7. 2010 [e-mailová korespondence žalované 2) s produkcí Dokumentu vč. dispozice natáčení], tj. deset let po událostech z roku 2000; žalovaný 1) souhlasil s užitím natočeného materiálu a nevymínil si autorizaci [souhlas žalovaného 1)].

Odvysílání Napadané části v Dokumentu i zpřístupnění na webu žalovaného 2) zůstalo bez mediálního povšimnutí a veřejné reakce [nebyl prokázán opak, ani tvrzen], do pozornosti se Napadaná část dostala zjevně až poté, co byla žalovanému 1) dne 14. 9. 2011 doručena žaloba, ve které je Napadaná část uvedena separátně, a žalovaný 1) pak příslušnou stranu (2) žaloby zveřejnil večer 14. 9. 2011 na Facebooku, pak o žalobě referovala i média [monitoring médií k podání žaloby žalobcem proti žalovaným s články ze dnů 15. a 16. 9. 2011; část facebookového profilu žalovaného 1)]. Po zveřejnění informace o podání žaloby čelil žalobce vulgárním komentářům na Facebooku, kde přispěvatelé opakovali vulgarismy a žalovaný 1) se vyjádřil ve smyslu, že si za svými slovy stojí – „dyť vím, že jsem nelhal“ [část facebookového profilu žalovaného 1)], a sprostým e-mailům k podané žalobě [článek M. K. čelí sprostým e-mailům kvůli podané žalobě], na dotaz médií žalobce k sprostým e-mailům mimo jiné uvedl, že to řešit nijak nehodlá, že se ničím takovým nebude zahazovat [článek M. K. čelí sprostým e-mailům kvůli podané žalobě]. Žalovaný 1) k dotazu médií, jak bude na žalobu reagovat, uvedl mimo jiné: „Nejspíš budu muset sepsat nějaký papír, prodiskutovat to s právníkem. Druhá možnost je vyhlásit všelidové hlasování, jestli to, co jsem řekl, je, nebo není pravda, z čehož by mohlo vzejít, že je to pravda [článek K. zažaloval kvůli vulgaritám umělce Č. i Českou televizi].

V novinářské branži je uznávána etická zásada, že důvěryhodnost, slušnost a serióznost zvyšují autoritu médií [Etický kodex novináře – bod 3]. Žalovaná 2) reguluje svou činnost i etickými zásadami pro naplňování veřejné služby v oblasti vysílání, kdy v bodu 18.2 jedním z pravidel pro živé vysílání je, že pokud je to proveditelné, nepřipustí do vysílání vstup takové osobě, která by se mohla chovat urážlivě či vulgárně [Kodex České televize – bod 18.2], z čehož lze dovodit, že tím spíše by měla nepřipustit odvysílání urážek a vulgarit ze záznamu.

Žalovaná 2) se na základě mimosoudní dohody [dopis žalované 2) zástupci žalobce ze dne 2. 9. 2011, e-mailová korespondence zástupce žalobce a žalované 2) z 23. 9. 2011-6. 10. 2011] žalobci dne 27. 10. 2011 veřejně ve vysílání ČT2 omluvila slovy: „Česká televize se omlouvá profesoru M. K. za vulgární označení, která na jeho adresu pronesl D. Č. v dokumentu České televize Cena Jindřicha Chalupeckého“ [záznam odvysílané omluvy žalované 2)]. Po obdržení předběžného opatření (doručeno dne 23. 8. 2011) Dokument

s Napadanou částí stáhla ze svých webových stránek [*dopis žalované 2) zástupci žalobce ze dne 2. 9. 2011*] a Napadanou část pak již nezpřístupňovala, Dokument upravila a Napadanou část z ní odstranila, čehož důsledkem vzal žalobce ve vztahu k zdržovací povinnosti, kterou požadoval uložit žalované 2), žalobu částečně zpět.

Žalovaný 1) se omluvil písemně vlastnoručně podepsaným dopisem bez oslovení a uvedení adresáta s textem „Mé přirovnání prof. M. K. k mužskému pohlavnímu orgánu za použití vulgarismu bylo neadekvátní, za přirovnání k tomuto orgánu se omlouvám. V Praze dne 9. ledna 2012, Mgr. A. D. Č.“, omluva žalobce neobsahovala oslovení, ani osobu adresáta, text nebyl předem schválen žalobcem, omluva žalovaného 1) pak byla spolu s průvodním dopisem zástupce žalovaného 1) ze dne 10. 1. 2012 se slovy „Vážený pane kolego, dovoluji si Vás požádat, abyste předal svému klientu prof. M. K. přiloženou omluvu Mgr. A. Davida Č.“ zaslána k rukám zástupce žalobce a na vědomí soudu [*omluva žalovaného 1) žalobci a průvodní dopis zástupce žalovaného 1)*]. Doručení zástupce žalobce potvrdil při jednání dne 28. 2. 2012.

Sledovanost Dokumentu byla dne 8. 1. 2011 65 tis. diváků v kategorii 15+ (a 2 tisíce v kategorii děti 4-14 let) a 15. 1. 2012 pak 18 tis. diváků v kategorii 15+ (a 2 tisíce v kategorii děti 4-14 let) [*údaj o sledovanosti Dokumentu*], sledovanost omluvy žalované 2) odvysílané dne 27. 10. 2011 byla 218 tis. diváků v kategorii 15+ (a 3 tisíce v kategorii děti 4-14 let) [*údaj o sledovanosti omluvy, resp. pořadu Češi v krizi v poločase, před kterým byla omluva odvysílána*]. Na webu byl Dokument shlédnut 3.602krát [*údaj o návštěvnosti webu s Dokumentem*].

Při hodnocení osob a tvorby žalobce i žalovaného 1) se lze setkat s hodnocením slovem kontroverzní (*hesla na wikipedii, článek Byl K. dobrým ředitelem xxx? Vybíráme jeho pět průšvihů a pět úspěchů, článek K. ve skandálních plastikách krmí K., D. Č. věnuje politikům fontánu z penisů z idnes.cz*) a obecně jsou známy jejich vzájemné spory - antipatie a kritický náhled [*článek Je to ču..., řekl Č. v televizi o K.. Ten ho teď žaluje, článek K. žaluje kvůli hrubým urážkám výtvarníka Č. a Českou televizi*]. Žalovaný 1) se na adresu žalobce vyjádřil v roce 2003 i nonverbálně uměním - laminátovými plastikami vystavenými v Galerii Futura, které zesměšňovaly žalobce a prezidenta V. K., obrovité sochy představovaly dvě předkloněné figury, které mají v zadnici velký otvor, v němž mohli diváci spatřit videozáznam, na kterém se nechutně krmí žalobce a V. K. kaší, což je doprovázeno skladbou We are the Champions od skupiny Queen; žalobce na to veřejně reagoval slovy: „Je to pořád stejné. D. Č. je zamindrákovaný chudák a potřebuje se pravidelně něčím zviditelnit. Začíná to být už nuda.“ [*článek K. krmí K.*].

Žalobce (nar. xxx), sám známý a významný výtvarný umělec, byl po dobu 12 let (xxx) xxx xxx, xxx opustil dne xxx, xxx pak 31. 8. 2011, kdy jeho působení bylo částí veřejnosti vnímáno kriticky (*článek Byl K. dobrým ředitelem xxx? Vybíráme jeho pět průšvihů a pět úspěchů, heslo z wikipedie*), v letech 1990 - 1996 působil jako xxx, v letech 2001-2007 byl členem xxx, v období před rokem 1989 byl politicky perzekuován a byl i vězněn [*heslo M. K. z Wikipedie, článek Byl K. dobrým ředitelem xxx? Vybíráme jeho pět průšvihů a pět úspěchů*]. Žalobce se kontroverzně vyjádřil k rómské otázce a je znám kontroverzním ztvárněním bust Xxx, i jiná jeho díla jsou provokativní; spíše nechvalně známým se stalo dílo „xxx“ xxx xxx), a to díky jeho užití v reklamě na boty Raveli s reklamním sloganem „Fuck the World“, [*heslo M. K. z Wikipedie, tvorba žalobce – obraz Xxx z roku 2006 v kopii a tři obrazy - podobizny Xxx*].

Po výše zmiňované roztržce žalobce a žalovaného 1) v souvislosti s instalací děl žalovaného 1) na výstavě finalistů Ceny Jindřicha Chalupického ve Veletržním paláci v roce 2000, kdy se žalovaný 1) podle žalobce nechoval dostatečně uctivě k prostoru Veletržního paláce a chtěl vystavovat mimo prostor vyhrazený finalistům, a žalovaný 1) byl pak vyveden ochrankou [článek K.: *Č. není nekonformní, článek Národní galerie zažila skandál*], se výstavy finalistů Ceny Jindřicha Chalupického jako nejprestižnější soutěže pro mladé výtvarníky konají již mimo Národní galerii (*článek Byl K. dobrým ředitelem xxx? Vyberáme jeho pět průšvihů a pět úspěchů*). Žalobce tehdy v roce 2000 v souvislosti s rozruchem, který vznikl při udílení Ceny Jindřicha Chalupického, na adresu žalovaného 1) uvedl, že žalovaný 1) je nevychovaný chlapec, že jeho útoky na žalobcovu osobnost ukazují jen na jeho ubohost, jeho vulgaritu, že žalovaný 1) rozhodně není nekonformní a poukazoval na sebestřednost žalovaného 1) [K.: *Č. není nekonformní*]. Žalovaný 1) na adresu žalobce k příčinám konfliktu tehdy konkrétně uvedl: „Já ji vidím v diktátorském a arogantním chování ředitele M. K., které se rozrostlo do obludných rozměrů. Kvůli jeho mocenské zvůli jsou moje díla ve Veletržním paláci instalována o deset metrů níže, než jsem si přál, a nejsou proto dobře vidět. Lidé typu pana K., když jim dojdou argumenty, řeší situaci silou [článek D. Č. převzal Chalupického cenu kvůli hádce s K. na chodníku].“

Žalovaný 1) (nar. xxx) je veřejnosti znám především jako tvůrce různých kontroverzních a provokativních plastik, avšak i autor kontroverzních výroků, za které si vysloužil i trestní oznámení [*heslo z wikipedie o žalovaném 1*]. Téma mužského přirození, jímž v Napadané části vulgárně slovně kritizoval žalobce, zjevně patří i k uměleckým výrazovým prostředkům žalovaného. Xxx xxx [*heslo z wikipedie o žalovaném 1*].

Žaloba byla podána téměř sedm měsíců po odvysílání Dokumentu žalovanou 2) [*podání žaloby: 1. 8. 2011; datum vysílání 8. 1. 2011, mezi účastníky nesporné*]. Před podáním žaloby nebyla vedena mimosoudní jednání o vyřešení sporu, žalování se o sporu dozvěděli až doručením písemností soudem [*nebyl prokázán ani tvrzen opak*]. Odvysílání Dokumentu a období po něm spadalo do závěrečného období, kdy žalobce vykonával funkci xxx xxx, připravoval předání instituce a zároveň intenzivně připravoval tři výstavy, následně pak po tříměsíčním období instituci předával svému nástupci [xxx xxx].

Soud vychází z této **právní úpravy, judikatury a nauky:**

Podle čl. 10 odst. 1 LZPS má každý právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.

Podle čl. 17 odst. 1, 4 LZPS svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny. Svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace lze omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.

Podle ust. § 11 odst. 1 obč. zák. má fyzická osoba právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy.

Podle ust. § 13 odst. 1 obč. zák. má fyzická osoba právo se zejména domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučnění.

Podle ust. § 13 odst. 2, 3 obč. zák. pokud by se nejevilo postačujícím zadostiučinění podle odstavce 1 zejména proto, že byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti, má fyzická osoba též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích. Výši náhrady podle odstavce 2 určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo.

Svoboda projevu je chápána jako jeden ze základních kamenů demokratické společnosti. Svoboda projevu platí nejen pro informace nebo myšlenky, přijímané příznivě či považované za neškodné či nedůležité, ale rovněž pro ty, které jsou nepříjemné, šokují či znepokojují. Svoboda projevu ovšem není bezbřehá. Je omezena jednak chráněnými zájmy podle článku 17 odst. 4 Listiny a jednak ostatními ústavně zaručenými právy a svobodami; v tomto případě vzniká konflikt mezi svobodou projevu ve smyslu článku 17 a právem na ochranu cti a dobré pověsti podle článku 10 Listiny. Při střetu obou zmiňovaných základních práv, která stojí na stejné úrovni, je třeba s přihlédnutím k okolnostem každého jednotlivého případu pečlivě zvážit, zda jednomu právu nebyla nedůvodně dána přednost před právem druhým. Je proto třeba na základě konkrétních okolností daného případu zvážit, zda posuzovaný výrok dosahuje takové intenzity, že zasahuje do práva na ochranu osobnosti dané osoby, či zda je dané situaci přiměřený.

Právo podle čl. 17 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina") je zásadně rovno základnímu právu podle čl. 10 Listiny (srovnej nález sp. zn. II. ÚS 357/96, Ústavní soud České republiky: Sbíрка nálezů a usnesení, sv. 9, C.H. Beck, 1998, str. 355), přičemž je třeba dbát na to, aby s přihlédnutím k okolnostem každého případu jednomu z těchto práv nebyla bezdůvodně dána přednost před právem druhým (obdobně srovnej nález sp. zn. IV. ÚS 154/96, Ústavní soud České republiky: Sbíрка nálezů a usnesení, sv. 10, C.H. Beck, 1998, str. 113). [*Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. 1. 2007 sp. zn. 30 Cdo 2711/2006*]

Svoboda projevu však nemůže být chápána jako právo zcela bezbřehé, takže vybočí-li publikovaný názor z mezí obecně uznávaných pravidel slušnosti v demokratické společnosti, ztrácí tím charakter korektního úsudku (zprávy, komentáře) a jako takový se zpravidla ocitá již mimo meze právní ochrany. [*Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 3. 2008 sp. zn. 30 Cdo 5018/2007*]

Shodně z nedávné doby: Vybočí-li publikovaný názor z mezí obecně uznávaných pravidel slušnosti v demokratické společnosti, ztrácí tím charakter korektního úsudku (zprávy, komentáře) a jako takový se zpravidla ocitá již mimo meze právní ochrany (obdobně srovnej nález sp. zn. III. ÚS 359/96, Ústavní soud České republiky: Sbíрка nálezů a usnesení, sv. 8, C.H. Beck, 1998, str. 367). [*Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 30 Cdo 149/2010 ze dne 6. 9. 2011*]

Je zřejmé, že právem přípustná kritika předpokládá, že při ní nejsou překročeny meze věcné a konkrétní kritiky a dále, že je přiměřená co do obsahu i formy. Takto jsou míněny i použité výrazy, formulace, spojení apod., přičemž podstatné je, že tato kritika tak nevybočuje z mezí nutných k dosažení sledovaného a zároveň společensky uznávaného účelu. [*Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 30 Cdo 1872/2004 ze dne 30. 6. 2005*]

Výkonem práva kritiky nedojde k neoprávněnému zásahu do osobnosti fyzické osoby pouze v případě, že jde o kritiku právem přípustnou, resp. kritiku oprávněnou. To předpokládá, že nejsou překročeny meze věcné a konkrétní kritiky, a současně, že je kritika přiměřená i co do obsahu, formy a místa, tj. že nevybočuje z mezí nutných k dosažení sledovaného a zároveň uznávaného cíle. [*Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 5. 2009 sp. zn. 30*

Cdo 2305/2007, publikován ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 8/2011, str. 999]

K tomu, aby hodnotový soud nevybočil z mezí ústavnosti, se obecně vyžaduje, aby měl určitý základ. Při hodnocení základu hodnotového soudu je nutné vzít zřetel na celý článek, nikoliv jen na jednu či dvě dotčené věty, jak to činí obecné soudy, stejně jako na celospolečenský kontext, v němž jsou určité výroky pronášeny [srov. rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva Feldek proti Slovensku (2001), odst. 86, interpretující hodnotící adjektivum "fašistický"]. Soudní ochrana dobrého jména takovýchto veřejně činných osob je i proto realizována v míře menší než ochrana dobrého jména kohokoliv jiného, který má mnohem menší spektrum možností vstoupit do veřejné diskuse než osoba veřejně činná. [*Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 15.03.2005 sp. zn. I. ÚS 367/03*]

Ochranu poskytuje občanský zákoník výlučně proti takovým jednáním, která jsou objektivně způsobilá přivodit újmu na osobnosti subjektu práva tím, že snižují jeho čest u jiných lidí a tím ohrožují vážnost jeho postavení a uplatnění ve společnosti. Není přitom rozhodující, zda k újmě skutečně došlo, ale stačí již objektivní způsobilost jednání takovou újmu způsobit. K porušení práva na čest může dojít nepravdivými skutkovými tvrzeními difamačního charakteru, ale též publikací nepřijatelných hodnotících úsudků o této osobě. Jsou-li v kritice k charakterizaci určitých jevů a osob použity výrazy, jejichž míra expresivity je ve značném nepoměru k cíli kritiky, resp. je-li obsah kritiky zcela neadekvátní posuzovanému jednání kritizovaného, přičemž z ní vyplývá úmysl kritizovanou osobu znevážit či urazit (tzv. intenzivní exces), jde o kritiku nepřiměřenou, která je způsobilá zasáhnout do práva na ochranu osobnosti fyzické osoby (srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2573/2004 ze dne 15. července 2005). [*Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. 30 Cdo 1941/2007*]

Práva na ochranu osobnosti se mohou samozřejmě domáhat i politici a ostatní veřejně činné osoby; měřítko posouzení skutkových tvrzení a hodnotících soudů jsou však v jejich případech mnohem měkčí ve prospěch původců těchto výroků. Je to dáno skutečností, že osoba vstoupivší na veřejnou scénu musí počítat s tím, že jakožto osoba veřejně známá bude pod drobnohledem veřejnosti, která se zajímá o její jak profesní, tak i soukromý život, a současně jej hodnotí, zvláště jedná-li se o osobu, která spravuje veřejné záležitosti. [*Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 11. 2007, sp. zn. 30 Cdo 1941/2007*]

Vlastní zásah je nutno hodnotit vždy objektivně s přihlédnutím ke konkrétní situaci, za které k neoprávněnému zásahu došlo (tzv. konkrétní uplatnění objektivního kritéria), jakož i k osobě postižené fyzické osoby (tzv. diferencované uplatnění objektivního kritéria). Uplatnění konkrétního a diferencovaného objektivního hodnocení znamená, že o postižení fyzické osoby na její osobnosti ve značné míře půjde pouze tam, kde za konkrétní situace, za které k neoprávněnému zásahu do osobnosti fyzické osoby došlo, jakož i s přihlédnutím k dotčené fyzické osobě, lze spolehlivě dovodit, že by nastalou nemajetkovou újmu vzhledem k intenzitě a trvání nepříznivého následku pocítovala jako závažnou zpravidla každá fyzická osoba nacházející se na místě a v postavení postižené fyzické osoby. [*Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 10. 2010 sp. zn. 30Cdo 3322/2008*]

Objektivní kritérium hodnocení nemajetkové újmy, spočívající v porušení či jen v pouhém ohrožení osobnosti fyzické osoby v její fyzické a morální jednotě, zároveň vylučuje, by se pro toto hodnocení staly rozhodující pouze subjektivní pocity dotčené osoby, neboli její negativní individuální psychická reakce. [*Knap, K; Švestka J. a kol: Ochrana osobnosti podle občanského Práva, Linde Praha, 4. vydání, 2004, s. 151*]

Soud na základě zjištěného skutkového stavu a s užitím citované právní úpravy a

ustálených názorů judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, jakož i nauky dospěl k závěru, že v důsledku použití hrubě vulgárních slov, jež žalovaný 1) použil ke kritice žalobce a jež žalovaná 2) odvysílala, je Napadaná část kritikou excesivní (intenzivní exces), vybočuje z mezí obecně uznávaných pravidel slušnosti v demokratické společnosti, tedy z mezí nutných k dosažení sledovaného a zároveň společensky uznávaného účelu, a je i profesně neetickou.

Vzhledem k okolnostem (míra vulgárnosti, časový odstup), zde opodstatněnost nemohla založit ani zjevná snaha o dokumentární autentičnost sdělení žalovaného 1) pro Dokument, neboť tato koliduje s elementární slušností takovým způsobem, že v konkrétní kolizi nemůže vítězit.

Ze strany obou žalovaných tak došlo k excesu z ústavně zaručeného práva na svobodu projevu a bylo neoprávněně zasaženo do osobnostních práv žalobce, vulgarita použitých výrazů je taková, že je objektivně způsobilá zasáhnout do osobnostních práv žalobce. Je pravdou, že kdyby žalovaná 2) výrok neodvysílala, pravděpodobně by k žádnému sporu nedošlo, ale zásah žalovaného 1) je již v tom, že Napadanou část za účelem zveřejnění v Dokumentu sdělil, argument, že ji žalovaná 2) mohla odstranit, žalovaného 1) nezbavuje odpovědnosti za zásah.

Vulgarismy podobného ražení jsou obecně vyloučeny z oprávněné kritiky, nejsou kryty společensky uznávaným účelem kritiky. Byť lze (krajně) připustit, že v určitých výjimečných, mezních, emotivně vyhocených situacích a při bezprostřední reakci mohou vulgarismy mít své společensky uznávané opodstatnění (oprávněnost), zjevně to není případ kritiky žalovaného 1). Tato kritika byla pronesena žalovaným 1) nikoli bezprostředně po kritizované události, ale deset let po ní. Navíc, i pokud by šlo o vyjádření bezprostřední, použití tak silných výrazů, jaké použil žalovaný 1) v Napadané části, by se jevílo jako krajně sporné vzhledem k povaze kritizované situace. Šlo přeci jen o okolnosti a příčiny nepředání umělecké ceny při oficiálním předávání, ale na chodníku.. Je třeba i připomenout, že žalovaný 1) ze situace v roce 2000 vyšel v zásadě pozitivně – jako vítěz konfliktu: Václav Havel mu předal cenu na chodníku s průpovídkou „Když nejde Mohamed k hoře, musí jít hora k Mohamedovi“. (*Dokument, článek Č. dostal Chalupeckého cenu na ulici, článek D. Č. převzal Chalupeckého cenu kvůli hádce s K. na chodníku, článek Národní galerie zažila skandál.*) Jako případ, kdy by vůbec mohly být expresivní hrubě vulgární výrazy součástí oprávněné a i zveřejněníhodné kritiky, by eventuelně šlo označit – z poslední doby - bezprostřední výroky na adresu kapitána lodi Costa Concordia v souvislosti s jejím ztroskotáním, tedy výroky v situaci, kdy šlo o lidské životy a kdy šlo o bezprostřední kritiku.

Soud tedy dospěl k závěru, že Napadaná část byla neoprávněnou kritikou. Tím, že byla pro veřejné užití žalovaným 1) na adresu žalobce pronesena a pak žalovanou 2) odvysílána a zpřístupněna na webu, byla v důsledku hrubých vulgarismů objektivně způsobilá zasáhnout do žalobcova práva na čest a důstojnost.

Pokud jde o intenzitu zásahu, soud dospěl k závěru, že k zásahu do osobnostních práv ze strany žalovaných sice došlo, avšak Napadaná část nebyla objektivně způsobilá zasáhnout do osobnostních práv žalobce tak, že by byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti. Zadostiučinění (dvojí) veřejnou omluvou se jeví jako postačující. Jak uvedeno ve vyličení zjištěného skutkového stavu, Napadaná část zazněla v Dokumentu, který měl povahu odborného pořadu pro veřejnost se zájmem o výtvarné umění. Tato veřejnost si již na adresu žalobce, jež byl v tu dobu více než deset let xxx, jakož

ale i na žalovaného 1) jako kontroverzního umělce, jistě vytvořila vlastní názor. Napadaná část nebyla pronesena takovým způsobem a v takovém kontextu, že by mohla tento názor ovlivnit. Napadaná část, objektivně vnímáno, v Dokumentu spíše zapadla, Dokument byl o Jindřichu Chalupeckém a jeho Ceně, okolnosti předávání ceny žalovanému 1) byly jedním ze střípků mozaiky příběhu Ceny Jindřicha Chalupeckého. Napadaná část zazněla až v třetí čtvrtině hodinového dokumentu, jehož tempo vyprávění nebylo úplně svižné, případné vypípnutí by naopak pozornost diváka zbystřilo (což není argumentem pro to, že tam měla být zařazena). Nejednalo se o jediná vulgární slova v dokumentu, další zazněla i z úst jiných aktérů, ze zpracování Dokumentu byla zjevná snaha o autentičnost. Sledovanost i počet shlédnutí byly odpovídajícím způsobem relativně nízké (s ohledem na celoplošné vysílání a délku umístění na webu); Dokument ani Napadaná část zjevně nebyly veřejně užity ze senzacechtivého ani ziskuchtivého účelu, šlo o typický, zájmově minoritní pořad programu ČT2 V kontextu situace i v kontextu skutečnosti, že mužské přirození žalovaný 1) používá i jako umělecký výrazový prostředek, mohou v kritice použité vulgární výrazy vypovídat respondentům více o osobě, která je používá, než o osobě, na jejíž adresu slova zazněla. Skutečnost, že žalobce a žalovaný 1) se nemají zrovna v lásce a chovají k sobě antipatie, pro ně nebyla nijak novou. Napadaná část nevyzněla nijak zákeřně, útočně. Použitá vulgární slova – jež sama o sobě nejsou nositelem konkrétního hodnotícího obsahu - neslušně (vulgárně) vyjadřují všeobecnou kritiku žalovaného 1) ve vztahu k žalobci, přičemž výrazové prostředky zvolené žalobcem jsou takové, že překračují míru povolené expresivity a nemohou požívat ochrany ústavně zaručeným právem na svobodu slova, jak uvedeno již výše, avšak ne v intenzitě rozhodné pro použití ust. § 13 odst. 2 obč. zák.

Lze dovodit, že k překročení práva na svobodu projevu by ani přes určitou všeobecnost kritiky nedošlo, pokud by žalovaný 1) pro Dokument při odpovědi na konkrétní otázku na adresu žalobce použil pro vysvětlení situace generální kritiku/odsudek žalobce formou slušných slov. Dostatečný základ by bylo možno spatřovat v tom, že žalovanému 1) jako laureátu Ceny Jindřicha Chalupeckého byla cena předána nestandardně na chodníku v důsledku konfliktu žalobce a žalovaného 1) při instalaci děl finalistů. Takové slušné kritické vyjádření, pokud by bylo činěno pro Dokument a v kontextu situace, kdy se žalovaný 1) dovolával i toho, že žalobce je (minimálně zájmové divácké) veřejnosti obecně znám, by bylo ještě i v mezích kritiky konkrétní a tedy právně chráněné.

Soud poznamenává, že na komunikační (výrazovou) úroveň vzájemného hodnocení prostřednictvím výrazně expresivních, byť nikoli tak hrubých, slov přistoupil i žalobce, když se o žalovaném 1) v minulosti veřejně vyjádřil jako o zamindrákovaném chudákovi. Obecně nelze pominout, že žalobce je znám jako osoba výrazově nekonformní, která svojí tvorbou a názory často provokuje. Dovolává-li se pak žalobce uctivého chování ze strany žalovaných, mimo jiné i s ohledem na svou předlistopadovou minulost, kdy byl politicky perzekuován vč. věznění, lze s určitou nadsázkou kontrovat, že to byl i žalobce, který svou tvorbou ne zrovna uctivě zpracovává obraz Xxx, bývalého prezidenta, jež byl rovněž politickým vězněm.

Hrubost (neslušnost) použitých výrazů Napadané části žalovaným 1) činí kritiku žalobce žalovaným 1) excesivní a objektivně způsobitou zasáhnout do práva žalobce na ochranu cti a důstojnosti, na druhou stranu však zde při konkrétním uplatnění objektivního kritéria nelze nalézt takovou míru zásahu, která by odůvodňovala poskytnutí zadostiučinění v penězích. Soud se v tomto ztotožňuje s argumentací obou žalovaných, poukazuje na povahu Dokumentu a cílovou diváckou skupinu, na formu zařazení, na absenci jakékoli skandálnosti či pikantnosti podání Napadané části, na veřejnou známost vzájemných antipatií mezi žalovaným 1) a žalobcem, jakož i na to, jak sám žalobce vystupuje na veřejnosti a vyslovuje

se k určitým osobám či skupinám osob. Směrodatné je i to, že žalobce je osobou veřejného zájmu a pronesená kritika se týkala jeho působení v xxx.

Lze poukázat i na to, že ochrany se žalobce nedovolával bezprostředně po odvysílání, žaloba byla podána po více než půl roce. Argumentace, že žalobce byl vytížen v souvislosti s předáváním xxx a že před podáním žaloby upřednostňoval profesní věci před osobními, je věrohodná a akceptovatelná, avšak minimálně výzvu, kterou by po žalované 2) požadoval stažení Dokumentu s Napadanou částí a tím předejít dalších shlédnutí, mohl učinit i dříve. To, že tak neučinil, nepřímou napovídá nižší míře zásahu. Bez významu při závěrech o míře zásahu není ani to, že do pozornosti (ostatních) médií a tím veřejnosti se konkrétně Napadaná část nedostala po odvysílání a umístění na web žalovanou 2), ale až v souvislosti s žalobou, resp. jejím zveřejněním žalovaným 1) v sociální síti Facebook. Po samotném odvysílání Dokumentu a jeho umístění na web zůstala Napadaná část – přes použité vulgarismy - zjevně mimo zájem médií a široké veřejnosti, pokud upoutala určitou skupinu diváků z okolí žalobce, pak tím způsobem, že výrok žalovaného 1) odsuzovali, když se na žalobce obraceli s dotazem, jakým způsobem hodlá dál postupovat. Fakt, že žalovaný 1) umístil na web část žaloby s Napadanou částí, resp. že pak svůj výrok veřejně obhajoval a použil další vulgarismy, potažmo, že svůj výrok obhajoval i pro média, když uváděl, že všelidové hlasování by potvrdilo pravdivost jeho výroku, je v situaci, kdy se žalobce žalobou domáhal ochrany osobnosti proti zásahu odvysíláním Dokumentu s Napadanou částí a umístěním na webu, pro posouzení věci nepodstatný. Význam by mohl mít pouze za předpokladu, že by soud zásah posoudil tak, že naplňuje podmínky ust. § 13 odst. 2 obč. zák., pak by se mohlo jednat o okolnosti rozhodné pro výši zadostiučinění podle ust. § 13 odst. 3 obč. zák.

Veřejná omluva, resp. dvojí veřejná omluva, tj. žalovanou 2), jež se již omluvila, i žalovaným 1), který se má omluvit, se zde jeví jako dostatečné zadostiučinění, opět se zde připomíná, že šlo o pořad odborný, byla-li snížena čest a důstojnost žalobce neuctivou vulgární Napadanou částí v této obci, pak veřejná omluva na divácky cílovém programu ČT2 se jeví jako zcela dostatečná. Umístění omluvy na webových stránkách žalované 2) žalobce nepožadoval.

Je nutno připustit, že v kontextu situace, kdy žalobce pojily s Jindřichem Chalupeckým bližší přátelské vztahy a byl to právě Jindřich Chalupecký, kdo ovlivnil umělecké směřování žalobce, a kdy vulgární slova zaznívají právě v dokumentu o Jindřichu Chalupeckém, kde navíc není ani zařazen žádný výrok žalobce, může žalobce osobně Napadanou část vnímat subjektivně jako výrazně intenzivnější zásah, objektivně však toto nelze o Napadané části říci. Sám žalobce výstižně popisuje onen subjektivní náhled na situaci (str. 6 podání, které soudu došlo dne 8. 11. 2011), když uvádí, že chtěl Dokument shlédnout a připomenout si starého přítele, přičemž pak byl krutě šokován právě Napadanou částí. Subjektivně může umocňovat pocit zásahu to, že žalobci nebyl v Dokumentu o jeho příteli, Jindřichu Chalupeckém, dán žádný prostor k vyjádření k osobě Jindřicha Chalupeckého, byť by to věcně mohlo být jejich přátelstvím odůvodněno, zvýšení subjektivního pocitu zásahu mohla umocnit i skutečnost, že dokument odvysílala žalovaná 2), xxx byl žalobce několik let členem.

Lze tedy shrnout, že žalovaný 1) svou kritikou žalobce v důsledku užití hrubých vulgarismů v Napadané části překročil meze oprávněné kritiky, stejně tak žalovaná 2), pokud Napadanou část odvysílala a zpřístupnila na internetu. Vzhledem ke všem okolnostem však zásah objektivně nebyl takové intenzity, aby byly naplněny podmínky § 13 odst. 2 obč. zák. a aby žalobci vznikl nárok na zadostiučinění v penězích.

Žalobci tak vznikl nárok na omluvu vůči oběma žalovaným. Žalovaná 2) se veřejně omluvila způsobem a obsahem, který s žalobcem mimosoudně dohodla, žalobce v pak v tomto rozsahu vzal žalobu vůči žalované 2) zpět. Žalovaný 1) se též omluvil, avšak žalobce poskytnutou omluvu nepovažoval za dostatečnou. Soud se s tímto názorem žalobce ztotožnil a žalovanému 1) uložil podle ust. § 13 odst. 1 obč. zák. odstavcem I. výroku tohoto rozsudku, aby se omluvil dle návrhu žalobce s výjimkou toho, že žalovanému 1) neuložil povinnost omluvu natočit a předat žalované 2) [odstavec II. výroku tohoto rozsudku]. Nedostatečnost písemné omluvy poskytnuté žalobcem soud shledal jak v rovině formální, tak i v rovině obsahové. Pokud jde o formu, žalovaný 1) poskytl omluvu nikoli veřejnou, zásah však byl veřejný, jelikož žalovaný 1) svůj výrok na adresu žalobce pronesl s vědomím a souhlasem, že je pro veřejné užití v Dokumentu. Soud posoudil omluvu jako nedostatečnou i obsahově. Pokud si žalobce zvolil omluvu osobní, pak text, který zvolil, postrádá dle soudu elementární náležitosti slušné omluvy způsobilé mít satisfakční účinky: v textu chybí oslovení žalobce, potažmo uvedení žalobce jako adresáta, text je navíc formulován tak, že není jasné, komu se žalobce omlouvá, v omluvě nezaznívá, že se omlouvá žalobci. Adresnost omluvy (jako osobního nezastupitelného projevu vůle) nemůže být nahrazena úkonem (průvodním dopisem) zástupce žalobce.

Pokud jde o částečné zamítnutí ve vztahu k pořízení a předání záznamu omluvy, soud postupoval podle ust. § 13 odst. 1 obč. zák. a contrario. Soud má za to, že okolnosti zde nejsou takové, že by jedinou nutnou možností, jak zajistit odvysílání omluvy žalovaného 1) ve vysílání žalované 2), mělo být, že záznam pořídí žalovaný 1) na své náklady a předá jej žalované 2). Soud má za to, že je na žalovaném 1), jak zajistí, aby se žalované 2) dostal do její moci záznam omluvy žalovaného 1), aby jej mohla odvysílat. Logické uspořádání vztahů, když to nebyl žalovaný 1), kdo pořizoval záznam svých výroků pro Dokument, by podle soudu mohlo být, že žalovaný 1) se domluví s žalovanou 2) a ta záznam v odvysílatelné kvalitě pořídí a odvysílá, avšak není to jediná možnost. Je na žalovaném 1), jaký postup zvolí, je vázán pouze výsledkem, tzn. musí konat tak, aby ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku měla žalovaná 2) ve své moci záznam jeho omluvy za účelem odvysílání.

Vzhledem k tomu, že (částečný) smír uzavřený žalobcem a žalovanou 2) při jednání dne 28. 2. 2012 týkající se žalobního návrhu, aby žalovaná 2) převzala od žalovaného 1) videozáznam s omluvou žalovaného 1) a tento odvysílala, nebyl v rozporu s hmotným právem, soud jej podle ust. § 99 odst. 2 o.s.ř. schválil odstavcem III. výroku rozsudku.

Vzhledem k tomu, že soud dospěl k závěru, že v předmětném případě nejsou naplněny zákonné podmínky pro přiznání zadostiučinění v penězích, a to vůči žádnému ze žalovaných, odstavci IV. a V. výroku rozsudku tak podle ust. § 13 odst. 2 obč. zák. arg. a contrario zamítl žalobu v rozsahu, v jakém žalobce požadoval po žalovaném 1) a po žalované 2) zadostiučinění v penězích.

Soud využil možnost danou mu ust. § 160 odst. 1 věta za středníkem o.s.ř. a k plnění určil v souladu s žalobním návrhem lhůtu 30 dnů od právní moci.

O nákladech řízení soud rozhodl odstavcem VI. výroku rozsudku podle ust. § 142 odst. 2 o.s.ř., potažmo ve vztahu žalobce a žalované 2) podle ust. § 142 odst. 2 o.s.ř. per analogiam ve spojení s ust. § 146 odst. 2 věta druhá o.s.ř. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů. Ve vztahu mezi žalobcem a žalovaným 1) je to odůvodněno tím, že žalobce uspěl stran požadavku na morální zadostiučinění (až na - pro rozhodnutí o nákladech

nikoli podstatnou - část, jež byla zamítnuta odstavcem II. výroku rozsudku), ve vztahu k zadostiučinění v peněžích uspěl na druhou stranu žalovaný 1), neboť soud žalobu s žalobním návrhem na zaplacení zadostiučinění v peněžích odstavcem IV. výroku zamítl. Ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou 2) je výsledek sporu srovnatelný, neboť žalobce také neuspěl stran požadavku na zadostiučinění v peněžích, pokud pak jde o omluvu a zde i zdržovací povinnost, žalovaná 2) toto splnila po podání žaloby, takže došlo pro chování žalované 2) ke zpětvzetí a zastavení příslušné části řízení, což je pro účely rozhodnutí o nákladech řízení srovnatelná situace s částečným úspěchem žalobce (analogická aplikace ust. § 142 odst 2 ve spojení s ust. § 146 odst. 2 věta druhá o.s.ř.). Schválení smíru k části řízení je zde pak povahy neutrální [§ 146 odst. 1 písm. b) o.s.ř.]. Je vhodné poznamenat, že žalobce mohl minimálně částí vynaložených nákladů řízení ve vztahu k žalované 2) předejít předžalobní výzvou, kterou neučinil, když žalovaná pak část žalobních návrhů plnila na základě doručení žaloby (a nenapadala ani předběžné opatření), případná částečná neúčelnost vynaložených nákladů však s ohledem na výsledek sporu zde nemá vliv na konečné rozhodnutí o nákladech řízení.

P o u č e n í : Proti odstavcům I., II., IV., V., VI. výroku tohoto rozsudku l z e podat odvolání do patnácti dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení k Vrchnímu soudu v Praze prostřednictvím soudu podepsaného. Proti odstavci III. výroku tohoto rozsudku není odvolání, ani dovolání přípustné [§ 202 odst. 1 písm. h) a § 236 odst. 1 o.s.ř.]. Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může se oprávněný domáhat soudního výkonu rozhodnutí.

V Praze dne 28. února 2012

**JUDr. Veronika K ř e s ť a n o v á, Dr. v.r.
s o u d k y n ě**

Za správnost vyhotovení:
A. H.